

Snežana B. Aleksić*
Poslovni i pravni fakultet, Univerzitet MB u Beogradu

Bezbednost i urbani razvoj Surčina – izazovi izgradnje kompleksa „Expo 2027”

SAŽETAK

Buduća urbana zona, koja je radi realizacije „Expo 2027” projektovana u Donjem polju katastarske opštine Surčin, pozicionirana je na ranije poljoprivrednom zemljištu. Pema Generalnom urbanističkom projektu Beograda iz 2016. godine, ova lokacija se nalazila u statusu šire sanitarne zone, koja se, sa jedne strane, oslanja na savremeno naselje Surčin, a sa druge, na užu sanitarnu zonu – vodoizvorište Beograda, odnosno tok reke Save. Do sada, oko buduće lokacije „Expo” izgrađeni su savremeni putevi: Obilaznica oko Beograda, Brza saobraćajnica i autoput „Miloš Veliki”, a u planu je izgradnja još oko 10 km savremenih bulevara, kao i izgradnja metroa. Povećana frekvencija saobraćaja iziskuje pitanje u vezi sa kvalitetom vazduha na ovoj lokaciji, a ako se lokacija „Expo” posmatra u kontekstu aerzagadenja uočava se da se u neposrednoj blizini sa njene severne strane nalazi aerodrom „Nikola Tesla”, a nešto dalje, ka jugozapadu, nalazi se termoelektrana „Nikola Tesla”. U geografskom pogledu, lokacija „Expo” je neznatno udaljena od lesne terase Surčina i klizišta Umka i nešto udaljenijeg klizišta Barič, kao i dva otvorena vodotoka – kanala koja su pozicionirana u Donjem polju Surčina: Galovica i Petrac, koji u reku Savu odvođe otpadne atmosfenske, ali i industrijske i otpadne vode domaćinstava. Uz sve to, „Expo” će biti izgrađen između dva „divlja” naselja: Novi Surčin i nelegalnih objekata izgrađenih u forlandu reke Save. U ovom radu nastoji se doći

* snezanaaleksic3@gmail.com

do odgovora da li i u kojoj meri svi navedeni faktori utiču na bezbednost buduće urbane zone Beograda – „Expo” naselja u Surčinu, odnosno da li se sa urbanizacijom ovog dela Surčina javljaju povećani rizici od eventualnih hazarda i akcidenata. Rad se bavi empirijskim istraživanjem, korišćena je deskriptivna metoda, metoda analize i sinteze i deduktivna metoda.

KLJUČNE REČI: *bezbednost, urbanizacija, Surčin, Expo, Beograd*

UVOD

Opština Surčin je najmlađa opština grada Beograda, nastala je 2003. godine, odvajanjem od opštine Zemun. U geografskom smislu, opština Surčin se nalazi na južnom obodu sremske lesne terase na aluvijalnoj ravni leve obale reke Save, na prosečnoj nadmorskoj visini od 73 m, na površini od 288 km², odnosno 28.485 ha. Graniči se sa zapadne strane sa AP Vojvodinom – opštinom Pećinci, sa severa sa opštinom Zemun, sa istoka opštinom Novi Beograd. Sa svoje južne strane Surčinska opština je omeđena rekom Savom u ukupnoj dužini od 46 km, gde se graniči sa opštinama Čukaricom i Obrenovcem. Opštinu Surčin čini sedam naselja, koja su ujedno i samostalne katastarske opštine: Boljevci, Dobanovci, Jakovo, Petrovčić, Progar i Surčin. Prostorni plan za deo gradske opštine Surčin usvojen je 2012, a iste godine Opština Surčin je donela svoju prvu Strategiju održivog razvoja za period 2012–2020. U trenutku usvajanja Strategije Opština je pripadala periurbalnom prostoru Beograda. U godinama koje su usledile, unutar Surčinske opštine naselja Surčin i Dobanovci se izdvajaju kao urbana jezgra Opštine, a ostala naselja postaju periurbalni prostor koji gravitira oko njih (Spalević, 2013). Od sredine devedesetih godina XX veka u Surčinu je došlo do intenzivnog smanjenja poljoprivrednih površina, što je posledica doseljavanja stanovništva koje je izvan građevinskog područja zidalo kuće bez potrebnih dozvola i planova. Trend smanjenja poljoprivrednog zemljišta naročito je izražen u katastarskoj opštini Surčin, na lesnoj zaravni u neposrednoj blizini aerodroma, gde su tokom prve dve decenije XXI veka stihijski formirana dva nova naselja: Radio far i Novi Surčin. Oba „divlja”, neplanski izgrađena naselja potom su, u skladu sa Zakonom o ozakonjenju objekata, ipak legalizovana. Uz to, razlog smanjenja poljoprivrednih površina u Surčinu uočava se kroz „plansku gradnju” do sada realizovanih projekata drumske infrastrukture:

„Sremska gazela”, „Obilaznica”, Brza saobraćajnica Novi Beograd – Surčin, autoput „Miloš Veliki”.

IZAZOVI URBANIZACIJE SURČINA

U kontekstu urbanizacije Surčina, danas je pažnja javnosti usmerena na područje unutar katastarske opštine Surčin, tzv. „Donje polje”, koje se u savremenom medijskom prostoru najčešće imenuje kao Surčinsko polje. Surčinsko polje smešteno je južno od starog i novog savremenog naselja Surčin, u aluvijalnoj ravni reke Save. To je najniži prostor u reljefu opštine Surčin, nastao uz vodotok Save koja ga je u prošlosti često plavila. U istorijskom kontekstu razvika zemljišno-vlasničkih odnosa Surčina, važno je znati da su tokom prve decenije XX veka u Surčinskom polju izvedeni kapitalni radovi izgradnje sistema odbrane od poplava – savski nasip i drenažni kanali, te je ovaj deo Surčina tako pretvoren u produktivno poljoprivredno zemljište. Do sredine XX veka Surčinsko polje je korišćeno kao pašnjačka površina. Nakon Drugog svetskog rata, Surčinsko polje je iz privatnog vlasništva preimenovano u društvenu svojinu. Tada je, u skladu sa vođenom ekonomskom politikom, u cilju stvaranja što većeg tržišnog viška, ova površina pretvorena u oranicu (Aleksić, 2020). Sredinom šezdesetih godina XX veka oranica u Surčinskom polju, u statusu društvene svojine, data je na korišćenje Poljoprivrednom kombinatu Beograd – PKB. Krajem druge decenije XXI veka zemljišna površina koju je u statusu društvene svojine koristio PKB, pod još uvek nerazjašnjenim okolnostima, preimenovana je u vlasništvo PKB-a, te je u najvećem delu otuđena prodajom „Al Darhi”, dok je manji deo poljoprivrednog zemljišta ostao u vlasništvu Republike Srbije. Na ovoj površini otpočela je realizacija izgradnje projekta Nacionalni fudbalski stadion i Expo 2027.

Plan generalne regulacije građevinskog područja sedišta jedinica lokalne samouprave Grad Beograd donet je u martu 2016. i predstavlja najvažniji urbanistički dokument za razvoj građevinskog područja grada. Planom je obuhvaćen deo opštine Surčin u površini od oko 51.776 ha (Sl. list grada BG, 20/16). Surčinsko polje, na kome je 2024. godine otpočela izgradnja Nacionalnog fudbalskog stadiona i Expo kompleksa, u Planu generalne regulacije iz 2016. nije označen kao zona na kojoj se planira bilo kakva gradnja. Urbanizacija

ovog dela Surčina nije pomenuta ni u Strategiji opštine Surčin za 2021–2030. godinu. Tačna površina koja će u Surčinskom polju iz kategorije poljoprivrednog biti konvertovana u građevinsko zemljište još uvek nije poznata, a iz razloga što se projekat Nacionalni stadion i Expo 2027 javnosti predstavljaju u fazama: Nakon donošenja Uredbe o utvrđivanju prostornog plana područja posebne namene Nacionalnog fudbalskog stadiona (2022) doneta je i Uredba o utvrđivanju prostornog plana područja posebne namene Nacionalnog fudbalskog stadiona – II faza (2023), a početkom tekuće godine doneta je Uredba o utvrđivanju prostornog plana područja posebne namene Nacionalnog fudbalskog stadiona – III faza (2024). Za sada, u tri poznate faze, predviđeno je konvertovanje poljoprivrednog zemljišta u građevinsko i to: I faza oko 119 ha, II faza oko 167 ha i III faza oko 350 ha, odnosno za potrebe Expo, za sada, biće konvertovano 517 ha, što je značajno više u odnosu na površinu koju će zauzeti Nacionalni fudbalski stadion.

Čitavo područje Surčinske opštine pripada slivu reke Save, ali zbog minimalnih lokalnih denivelacija pravci površinskog oticanja nisu uvek usmereni ka Savi, već se najveći deo terena drenira preko sistema kanala, od kojih su najvažniji kanal Galovica i kanal Petrac, koji dreniraju centralni deo teritorije. Oba kanala pozicionirana su u Surčinskom polju, u području gde će se realizovati projekat Nacionalni stadion i Expo. U kanal Galovicu, koji je lociran pored savremenog naselja Surčin, ulivaju se atmosferske vode koje se prikupljaju iz područja aerodroma „Nikola Tesla”, Novog Surčina i Surčina, a, uz to, u Galovicu se sistemima manjih kanala ulivaju i površinske vode sa područja obližnjih katastarskih opština, ali i sa prostora administrativnih opština Pećinci i Stara Pazova. Monitoring vode u kanalu Galovica vrši se redovno, bakteriološke i hemijske vrednosti konstantno premašuju dozvoljene parametre. Zagađenje vode u kanalu Galovica posledica je ispuštanja neprečišćenih komunalnih, industrijskih i poljoprivrednih otpadnih voda u kanalski sistem, kao i ispiranje sa saobraćajnih površina i neuređenih deponija otpada (Strategija, 2012–2020). Naročiti problem Surčinskoj opštini predstavlja nerazvijeni kanalizacioni sistem. U starom delu naselja Surčin kanalizacioni sistem je delimično izgrađen, dok u ostalim mestima opštine kanalizacioni sistem ne postoji. Nesavesnim ispuštanjem otpadnih voda domaćinstava u otvorene kanalske sisteme prostor Surčina predstavlja direktnu opasnost po zdravlje i bezbednost ne samo stanovništva opštine, već stanovništva čitavog Beograda.

Izuzetno zagađen kanal Galovica trasiran je kroz Surčinsko polje, u jednom svom delu prostire se teritorijom koja je u statusu sanitarne zaštite, a u reku Savu kanal Galovica se uliva ispred zone vodozahvata Beogradskog vodovoda, odakle se voda iz Save potiskuje na prerađivanje u fabriku vode „Makiš”. Iako je u planu izgradnje Expo kompleksa predviđeno da se u budućoj urbanoj zoni kanal Galovica uredi, problem zagađenja vode koja protiče koritom ovog kanala ne može se rešiti uređenjem zelenih, parkovskih površina oko kanala u zoni Expo. Problem otpadnih voda koje se ulivaju u Galovicu morao bi se rešavati kapitalnim radovima izgradnje savremenog kanalizacionog sistema u svim naseljima Surčinske opštine, čime bi se, trajno, rešio problem zagađenja podzemnih i površinskih voda.

Problem podzemnih voda na lokaciji na kojoj je otpočela gradnja Nacionalnog stadiona i Expo kompleksa naglašen je u Uredbama I–III, sa konstatacijom da mreža reni-bunara, koja je smeštena u blizini, duž leve obale reke Save, utiče na smanjenje podzemnih voda na budućoj urbanoj lokaciji. Reni-bunari su objekti u sistemu Beogradskog vodovoda, oni eksploatišu podzemnu vodu, koja se mrežnim sistemom sirove vode potiskuje ka proizvodnom pogonu „Bežanija”, gde se prerađuje u pijaću vodu, koja se potom, distributivnom mrežom, odvodi do krajnjih potrošača. Reni-bunari Beogradskog vodovoda smešteni su u forlandu reke Save, u nebranjenoj području, odnosno području izloženom poplavama (Bunjac). Tokom poslednje decenije, u forlandu reke Save otpočela je divlja gradnja vikend-naselja, koje je potom, nedopustivo, pretvoreno u stambeno-komercijalno. Divlju gradnju pratila je devastacija biljnog i životinjskog sveta mikrozone forlanda, koja je kao prirodno stanište biljnih i životinjskih vrsta bila idealna sredina u kojoj su tokom osamdesetih godina XX veka izgrađeni reni-bunari. Danas, divlja urbanizacija forlanda, sa naročito nedopustivim ispuštanjem otpadnih voda u forland i korito Save, direktna je pretnja po sistem vodosnabdevanja Beograda (Aleksić, 2019a: 83–103). Ujedno, ova divlja gradnja ugrozila je Savski nasip i tlo forlanda koje nakon gradnje i betoniranja zelenih površina više ne poseduje vodopropusnu moć. Poznato je da trend urbanizacije povećava rizik od poplava u gradskim sredinama. Surčinsko polje, kao poljoprivredno zemljište, do sada je apsorbovalo atmosfere vode. Međutim, sa njegovom urbanizacijom izvesno je da će biti smanjen stepen infiltracionog kapaciteta zemljišta. U budućem urbanom delu Surčinskog polja projektovana je savremena kanalizaciona mreža, koja će sakupljati

upotrebljene i atmosferske vode sa ovog područja. Projektovano je i rešenje visokih podzemnih voda, na isti način kako je problem rešen prilikom izgradnje Novog Beograda – nasipanjem terena. Međutim, projektovana rešenja ne znače da je apsolutno eliminisana mogućnost od poplave na ovom terenu, jer projektovana rešenja zasnovana su, neoprezno, na dosadašnjim iskustvima, bez procena mogućih hazarda koje budućnost može doneti. Sve učestalije vremenske nepogode, koje su generalno okarakterisane pojmom „klimatske promene“, uglavnom su navele našu javnost da se bavi porastom prosečne temperature vazduha, koja je na području Grada Beograda tokom poslednje dve decenije evidentna (Aleksić, 2023: 16–31). Urbanizacija Surčinskog polja neminovno će doprineti porastu prosečne temperature u Beogradu, što je i u Uredbama predviđeno. Da bi se zbog novih količina betona predupredio porast prosečne temperature u Beogradu projektovano je ozelenjavanje budućeg Nacionalnog stadiona, Expo kompleksa i površina uz postojeće i buduće saobraćajnice i parking prostore. U javnodostupnim projektima uočava se da je projektantska pažnja usmerena na prosečnu temperaturu vazduha, dok ekstremnim padavinama nije posvećena naročita pažnja. Poznato je da „trend urbanizacije u sadejstvu sa klimatskim promenama povećava rizik od same pojave i učestalosti poplava u gradskim sredinama. Proces urbanizacije dovodi do redukcije infiltracionog kapaciteta zemljišta, povećavanja udela površinskog uticaja i opterećenja kanalizacionog sistema vodom i nanosima“ (Trivan, 2018: 2).

Primer naročito ekstremnih padavina Srbija je imala u maju 2014, kada je ciklon „Tamara“ pogodio Obrenovac. Ni deset godina nakon ovog događaja u našoj naučnoj i stručnoj javnosti nije raspravljano o tome, šta bi se dogodilo da se ovaj ciklon izlio u području klizišta Umka, za koje se zna da je najveće klizište u Evropi. Na njega se nadovezuje klizište „Duboko“, ka lokaciji Barič. Oba klizišta nalaze se na desnoj obali reke Save, u neposrednoj blizini buduće urbane zone Surčina. Poznato je da intenzivno natapanje zemljišta može dovesti do pokretanja klizišta. Kao hazard sa katastrofalnim posledicama, uočava se mogućnost stihijskog pokretanja klizišta Umka i/ili Duboko–Barič i njihovo obrušavanje u rečno korito. Ovakav scenario doveo bi do toga da se, zbog visinske razlike između desne i leve obale, reka Sava izmesti na levu obalu, odnosno izlije ka zoni budućeg urbanog dela Surčinskog polja (Aleksić, 2019: 423–446).

U neposrednoj blizini Surčinskog polja nalazi se aerodrom „Nikola Tesla“, koji je od strane urbanista Surčinskog polja prepoznat

kao značajna strateška prednost odabrane lokacije, u smislu dostupnosti avio saobraćaja. Međutim, kako se u Surčinskom polju ne vrši monitoring aero zagađenja, kao ni merenje aero buke, uticaj aerodroma na buduću urbanu zonu nije poznat. Isto se odnosi i na relativnu blizinu Termoelektrane „Nikola Tesla” – TENT, sa dva pepelišta. Monitoring njihovog uticaja na buduću urbanu zonu Surčina se za sada ne vrši.

U pogledu snabdevanja energijom budućeg ubranog područja Surčinskog polja planirani su obnovljivi izvori energije. Međutim, u sve tri faze Projekta nije navedeno o kojim izvorima je reč. Za sada, može se pretpostaviti da je najizvesniji snabdevač električnom energijom obližnji TENT, iako je u vremenu koje predstoji rad TENT-a neizvestan. Ne treba zaboraviti da je tokom 2023. godine u Republici Srbiji usvojena Strategija niskougljeničnog razvoja Republike Srbije za period od 2023. do 2030. godine, sa projekcijama do 2050, tako da je budućnost rada TENT-a ograničena potpisanim međunarodnim ugovorima i domaćim zakonodavstvom.

Slika 1. Buduća urbana zona Surčina sa neposrednim okruženjem



Izvor: podloga "Google maps", tehnička obrada: štamparija i fotokopirnica „Print Stop” Voždovac

ZAKLJUČAK

Do danas javnosti nije poznato na osnovu kojih kriterijuma je odabrana lokacija za projekat „Nacionalni fudbalski stadion” sa fazama II i III, i, eventualno, ostalim fazama, ukoliko ih Zakonodavac donese. Faze II i III odnose se na izgradnju Expo kompleksa, ovaj projekat, osim izložbenog prostora, predviđa i druge komercijalno-stambene sadržaje, koji će apsolutno izmeniti dosadašnju namenu Surčinskog polja. Lokacija u Surčinskom polju, na poljoprivrednom zemljištu, podrazumeva apsolutnu urbanizaciju, za sada u tri faze preko 636 ha, mada mediji najavljuju još novih građevinskih projekata, uključujući i Delfinarijum, koji će svakako iziskivati konvertovanje dodatnih poljoprivrednih površina u građevinsko zemljište. Kako će se u budućnosti urbanizacija ovog dela Surčina odraziti na održivi razvoj opštine Surčin, odnosno Grada Beograda, na njihovu bezbednost, zaštitu i unapređenje životne sredine i racionalno korišćenje prirodnih resursa, nije razmatrano u smislu izrade celovite naučno-stručne studije. Urbanizacija Surčinskog polja je u toku. Otvaranje nove, urbane zone Beograda planirano je za 2027, kada će od 15. maja do 15. avgusta ovde biti održana izložba „Expo 2027”, a nakon izložbe u planu je da ovaj deo Surčina postane trajno komercijalno-stambeno naselje. Kako je evidentno da će u narednom periodu doći do porasta ukupnog broja stanovnika u Surčinu, odnosno u Beogradu, ostaje otvoreno pitanje: da li će se i na koji način povećati kapaciteti javno-komunalne infrastrukture Beograda, u prvom redu proizvodno-distributivni kapaciteti Beogradskog vodovoda. Kao gorući problem Surčinske opštine izdvaja se nedostatak kanalizacionog sistema. Da li će biti izgrađen kanalizacioni sistem u svim naseljima Opštine Surčin ili će kroz buduću urbanu zonu Surčinskog polja proticati zagađeni kanali Galovica i Petrac u javnodostupnim Uredbama I–III nije rečeno. Bez odgovora je i pitanje kako će se nadomestiti količina hrane koja je proizvođena na poljoprivrednom zemljištu koje je urbanizovano, kao i problem sanacije klizišta Umka i Duboko na potezu prema Bariču. Neosporno je da projekat Nacionalni fudbalski stadion i kompleks Expo treba da budu reprezentativni primer savremenog urbanizma i arhitekture, međutim, ako se sagleda neposredno okruženje odabrane lokacije, pitanje bezbedonosne strukture buduće urbane zone koju će okruživati naseljena mesta bez potrebne komunalne infrastrukture, za sada, bacaju senku na blještavu sliku najavljenog projekta.

LITERATURA

- Aleksić, S. (2019). Risk factors in the flow of the Sava River in the territory of the City of Belgrade. In: Marinković (Ed.) et al., *Freedom and security in real and cyber space*. Thematic Proceedings. Belgrade: Ministry of Defence Republic of Serbia.
- Aleksić, S. (2019a). Historical-economic retrospective of Water supply development of Belgrade with a view to the future. In: Marinković D. (Ed.) et al., *Returning the planet to people and returning man to the planet*. Thematic Proceedings. Belgrade: Ministry of Environmental Protection of Republic of Serbia.
- Aleksić, S. (2020). *Jugoistočni Srem sredinom XX veka u dokumentima Istorijskog arhiva Beograda: Dobrovoljno silom naterano*. Novi Sad: Arhiv Vojvodine, IK Prometej.
- Aleksić, S. (2023). Climate changes in the Republic of Serbia from an economic and political point of view with special reference to opportunities in the City of Belgrade. In: Maksimović & Petrović, *Geopolitical, Geoeconomical and Geofinacial challenges*. Thematic proceedings. Belgrade: Institute for Finance and Macroeconomic Policy.
- Bunjac, V. (1992). *Jedan vek Beogradskog vodovoda i kanalizacije*. Beograd: Beogradski vodovod i kanalizacija.
- Odluka o izradi Generalnog urbanističkog plana Beograda. *Službeni list grada Beograda*, br. 74/2019.
- Odluka o izradi izmena i dopuna Plana generalne regulacije građevinskog područja sedišta jedinice lokalne samouprave – Grad Beograd, celine I–XIX. *Službeni list grada Beograda*, br. 74/2019.
- Opština Surčin (2012). *Strategija održivog razvoja Gradske opštine Surčin 2012–2021. godine*.
- Opština Surčin (2021). *Strategija lokalnog održivog razvoja Gradske opštine Surčin 2021–2030*.
- Pravilnik o verifikaciji i akreditaciji verifikatora izveštaja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte, *Sl. glasnik RS*, br.107/2021.
- Prostorni plan za deo gradske opštine Surčin, *Službeni list grada Beograda*, br. 10/2012.

- Plan generalne regulacije građevinskog područja sedišta jedinice lokalne samouprave – Grad Beograd, celine I–XIX. *Službeni list grada Beograda*, br. 20/2016.
- Pravilnik o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata prostornog i urbanističkog planiranja. *Službeni glasnik RS*, br. 32/2019.
- Spalević, A. (2013). *Transformacija periurbalnog prostora Beograda*. Beograd: Geografski institut „Jovan Cvijić” – SANU, knj. 85.
- Strategija niskougljeničnog razvoja Republike Srbije za period od 2023. do 2030. godine, sa projekcijama do 2050. godine, *Sl. glasnik RS*, br. 46/2023.
- Trivan, G. (2018). *Zaštita od erozije i bujičnih poplava kao element Sistema zaštite životne sredine na teritoriji grada Beograda*. Doktorska disertacija. Beograd: Univerzitet u BG – Šumarski fakultet.
- Uredba o utvrđivanju prostornog plana područja posebne namene Nacionalnog fudbalskog stadiona. *Službeni glasnik RS*, br. 31/2022.
- Uredba o utvrđivanju prostornog plana područja posebne namene Nacionalnog fudbalskog stadiona – druga faza. *Službeni glasnik RS*, br. 9/2023.
- Uredba o utvrđivanju prostornog plana područja posebne namene Nacionalnog fudbalskog stadiona – treća faza. *Službeni glasnik RS*, br. 13/2024.
- Zakon o planiranju i izgradnji. *Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 81/2009, 64/10 – Odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – Odluka US, 50/2013 – Odluka US, 98/2013 – Odluka US C, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – dr. zakon i 9/2020.
- Zakon o ozakonjenju objekata. *Sl. glasnik RS*, br. 96/2015, 83/2018, 81/2020 – odluka US, 1/2023 – odluka US i 62/2023.

SECURITY AND URBAN DEVELOPMENT OF SURČIN – CHALLENGES OF BUILDING THE “EXPO 2027” COMPLEX

SUMMARY

The future urban zone, which was designed for the realization of “Expo 2027” in Donji polje of the cadastral municipality of Surčin, is positioned on former agricultural land. According to the General Urban Plan of Belgrade from 2016, this location was in the status of a wider sanitary zone, which on the one hand relies on the modern settlement of Surčin, and on the other hand on a narrower sanitary zone – the water source of Belgrade, that is, the course of the Sava River. So far, modern roads have been built around the future location of the Expo: Bypass around Belgrade, expressway and highway Miloš Veliki, and the plan is to build another 10 km of modern boulevards, as well as the construction of the subway. The increased frequency of traffic calls for a question regarding air quality at this location, and if the location “Expo” is viewed in the context of air pollution, it can be seen that the airport “Nikola Tesla” is located in the immediate vicinity on its northern side, and a little further, towards In the southwest is the “Nikola Tesla” thermal power plant. Geographically, the Expo location is slightly distant from the loess terrace of Surčina and the Umka landslide and the slightly more distant Barič landslide, as well as two open watercourses – canals located in the Lower Surčina field: Galovica and Petrac, which drain waste into the Sava River. atmospheric as well as industrial and household wastewater. In addition to all that, “Expo” will be built between two “wild” settlements: Novi Surčin and illegal buildings built in the foreland of the Sava River. In this paper, an attempt is made to find an answer to whether and to what extent all the mentioned factors affect the safety of the future urban zone of Belgrade – the “Expo” settlement in Surčin, that is, whether with the urbanization of this part of Surčin there are increased risks of possible hazards and accidents. . The work deals with empirical research, the descriptive method, the method of analysis and synthesis, and the deductive method were used.

KEYWORDS: *security, urbanization, Surčin, Expo, Belgrade.*